

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Metropolis Salisbvirgensis

Continens Primordia Christianæ Religionis Per Boiariam Et Loca quædam vicina; Catalogum videlicet & ordinariam successionem Archiepiscoporum Salisburgensium, & Coëpiscoporum, Frisingensium, Ratisponensium, Patauiensium, ac Brixinensium

Hund, Wiguleus

Monachii, 1620

Recessus Monachiensium Concordatorum cum Ordinarijs Bauariae, Anno MDLXXXIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13553

*Recessus Monachiensium Concordatorum cum Ordinarijs
Bavaria, Anno MDLXXXIII.*

IN DEI NOMINE.

NOTVM SIT VNIVERSIS, ET AD FVTVRAM MEMORIAM PAT-
reat euidenter. Cum superioribus annis per Reuerendissimos in Christo
Patres ac Dominos Archiepiscopum Salisburgen, Metropolitanum, cæ-
terosque per Bauariam Episcopos, grauamina ijs de rebus, quæ Iurisdictionem
Ecclesiasticam, Cleriq; immunitatem concernerent, ad Sedem Apostolicam,
fuisent explicata, vnde adductus S. D. N. Gregorius XIII. Pontifex maximus,
per Reuerendissimum in Christo patrem, Dominum Felicianum, eo tempore
Scalensem, nunc S. Agathæ Episcopum, qui tum ad superiores germaniæ par-
tes suæ S. Nuncius, cum potestate legati à Latere destinatus erat, primum apud
Serenissimum Principem Albertum Bauariæ Ducem, piæ memoriæ, anno Chri-
sti Saluatoris nati M. D. LXXVIII. deinde ab eius obitu, cum successore filio
Serenissimo Duce Guilielmo, de ijs grauaminibus variè hucusq; egisset, dictusq;
Serenissimus Dux Guilielmus, pro sua in Deum pietate, in religionem Catho-
licam studio, & erga Ecclesiasticum statum amore & beneuolentia singulari, ad
se maxime pertinere iudicaret, curare & efficere, vt ea ipsa, quæ sic controuer-
sa viderentur, per Prouincias ac ditiones suas, ad æquas ac honestas rationes
componerentur: facile probauit, vt ad ipsum Reuerendissimum Dominum
Nuncium Apostolicum Ordinarij Bauariæ huc conuenirent. Itaq; vbi ad præ-
scriptum tempus, nimirum ad festum Assumptionis Deiparæ virginis matris,
Reuerendissimus in Christo pater. D. Georgius à Kuenburg Coadiutor ac Præ-
positus Salisburgen. in propria persona, & huius alij metropolis Episcopi, per
honestissimas legationes comparuissent, de omnibus & singulis, in quibus gra-
uari visi sunt, mediante Reuerendissimo D. Nuncio Apostolico, ordine propo-
situm est, & cum deputatis Sereniss. Ducis Consiliarijs collatum ac deliberatū,
donec hinc inde concordatis sententijs, ac animis, per Dei gratiam, omnia ista
in septem capita redacta placidè & amicabiliter componerentur, ordine ac mo-
do sequentibus.

*Nuncius
Apostolicus
Sereniss.
Dux Al-
bertus.
Sereniss.
Dux Guil-
ielmus. &
filius.*

*Reueren-
diss. domi-
nus Con-
diutor Salis-
burgenfis.*

i.

DE VISITATIONIBVS ET IVRIBVS D. D.

Ordinariorum in Bavaria.

Primum. De Visitationibus ac Iuribus Episcoporum. Vt visitatio cum præscel-
tu Principis, & adiunctis Ducalibus siue Commissarijs, siue Consiliarijs insti-
tuatur, Ipsaq; Princeps de tantæ molis negotio intra prouinciarum suarū fines
conficiendo, certior fiat, æquum iudicatur in tribus casibus. Primo, vbi laici si-
mul cū clericis visitandi & examinandi erunt. Secundo, vbi in visitatione tem-
poralium rerum tractatus suscipiatur. Terrio, si quando solius etiam Cleri visi-
tatio, tamen generalis, seu vniuersalis instituenda videbitur. Ac tum Commis-
sarij Ducales, qui examini Ecclesiasticarum personarum interfuturi sunt, vt ipsi
quoque sint Ecclesiastici status, conueniens erit, nisi vrgentes causæ postulent,
vt propter rerum temporalium maximè concurrentiam sæculares quoque per-
sonæ addantur. Quarto vero caso, vbi reuerendissimi Domini Ordinarij visita-
tionem frequentabunt particularem, ac pro sui officij ratione in clerum, ac v-
triusq; sexus religiosas personas, circa religionis negotium ac disciplinam Eccle-
siastica inquiruntur sunt, rem per se soli, suo suorumq; arbitratu administrabunt:
atq; in omnibus supradictis visitandi casibus, Sereniss. Dux promotionis studiū,
& brachij sæcularis auxiliū benignè prompteq; offert.

*Visitatio
Ducis &
municipii
Clericis.
Visitatio
temporalium
Visitatio
Clericis gene-
ralis.*

*Frequentatio
Clericis
particularis
Clericis.*

Quod

di admini-
stratio tem-
poralium
in Mon-
asterijs sit
suspecta.
In sumptibus
parcendum.
Rectores
Ecclesiar.
& Hospi-
talium
quomodo
gstrandis.
Subsidia
charitati-
ua.
Viticorum
Ecclesiarum
ratio in sa.

Quod si Prælati de mala rerum temporalium administratione suspecti fiant, Principes pro interesse suo, ab ijs, vigore memorabilis vsus, ac indulti specialis, sicut etiam ipsi ordinarij quoque, vel visitationis tempore vel alio, rationes exigere possunt. Vt sic comuni consilio & opera Ecclesiarum comodum procureretur. At loca illa à neutra parte, itineris expensis grauentur. Idem curetur pari opera circa Rectores seu Parochos Ecclesiarum siue Hospitalium, de bonorum temporalium dissipatione accusatos, scilicet visitationis vel alio tempore.

Haud prohibetur etiam Clerus ordinarijs subsidia charitatiua, & alia Iura Episcopalia tribuere: dummodo non fiat insolita exactio, aut præter antiquarum transactionum formulam.

Vt ne vero Vitrici Ecclesiarum, aliorumq; piorum locorum Præfati redditus ac proventus eorundem prohibitu dissipent, in ijs obseruabitur, quod in Rati- sponen: reformatione, Anno Domini M. D. XXIV. publicata decimo octauo prouisum legitur in hunc mundum. Vt autem Christi fidelium Eleemosinæ in- vsus, quo erogantur, vertantur, non liceat procuratoribus seu vitricis fabricarum in singulis Ecclesijs, quicquam de pecunijs ad fabricam prouenientibus distribuere, aut in ædificiorum, seu alterius rei vsus dispensare, sine Rectoris scitu, sed ad armaria fabricæ reponantur, vt hætenus seruatum est, duobus vel tribus clauibus, pro loci consuetudine tenendis, quarum vna ipsi Rectori ser- uanda tradatur, obseruato vsu in elauibus, & rationibus reddendis à Principi- bus & superioribus hætenus recepto.

II.

DE ELECTIONIBVS ET CONFIRMATIO-

nibus Prælatorum.

Obitus Præ-
latorum.
Electio
tractatur.

Secundò. Quo ad Electiones Prælatorum, mortuo Prælato ad vtrumq; & Ec- clesiasticum & sæcularem magistratum referatur, qui inter se conueniet de die electioni constituenda. Cuius electionis tractatui intererunt Ducales Com- missarij, ipsi autem electioni non aliter quam si in compromissarios seu scruta- tores assumentur, atq; vbi Electio Canonicè processerit, & electus statim confir- mari debet. Principis nomine, qui adsunt electioni factæ assensum præstabunt.

Assensus
Principis
confirman-
do necessa-
rius.
Admini-
strator Mo-
nasterio
quomodo
dandus.

Si verò ex interuallo Confirmatio seu institutio petenda erit, tum electus & confirmandus approbationis seu assensus literas Ducales secum feret. Nec etiam vacanti alicui Monasterio Principis nomine dabitur, aut imponetur ad- ministrator sine ordinarij consensu.

III.

DE PERSONARVM ECCLIASI-

carum delictis & pœnis.

Pecunia
pœnalis
Clericorum
quomodo
collocanda.

Tertiò. De personis Ecclesiasticis, ita est conuentum, quod Clerici delin- quentes ad ordinarium quisq; suum, vel deputatum ab Episcopo remittan- tur, quod si ijs ab Episcopis pecuniaria pœna fuerit irrogata, parte eius aliqua no- tarijs causæ, ac pedellis cessura, residuū in Ecclesiarum fabricas, vel similes pios vsus, intra Bauariæ fines collocetur, ideoq; significabunt Ordinarij Præfatis in quanto multauerint, ne intercipientur istæ pecuniæ. Deprehensi vero Clerici cum prohibitis armis, in amissione eorum à magistratu sæculari plecentur.

Arma non
permissa
Clericis.

Compari-
tiones Lai-
corum in
consistorijs.

Laici quoque prouinciales, vbi ex causa citationi inserta, spirituale nego- tium esse constituerit, comparere non prohibebuntur: sed contumaces in com- parendo pœnis potius coercebuntur, & adigentur.

Ac de Clericis percussoribus, vbi conueniendi puniendiq; ij sint, iam supra commemoratum est.

Laici per-
cussores

Laici verò percipientes Clericum, vt ultra pœnam à sæculari magistratu ir- roga-

rogatam, etiam absolutionem Canonica[m] petere teneantur, tanquam iuri con-
sonum recipitur.

Clericus porro delinquens, nisi criminis atrocitas exigat aliud de sistendo
se apud suum Ordinarium, vel eius delegatum suæ promissioni, vel vbi fugæ ali-
qua suspicio est, fideiusso[ri]æ cautioni committetur. Ac si delicti qualitas ca-
pturam postulet, in traductione tamen superfluous sumptus ac quantum diligen-
tis custodiæ ratio ac necessitas patitur, ordinis irreuerentia vitabitur. Insuper,
autem providendum, ne captiuus in ædibus suis aut bonis iacturam vel damnū
patiatur, nisi ipse per suos prospiciat.

IV.

DE COLLATIONE BENEFICIORVM

Ecclesiasticorum.

Quarto, Circa beneficiorum collationem. Omittetur primum Ducale exa-
men, quod subierunt hucusque Sacerdotes, quibus animarum cura com-
mendata fuerat, si finem in eo examine quæsitum præstabit Episcopaliū exa-
minum rigor ac frequens visitatio. Ita quoq; vt Sacerdotes ad animarum curam
admittendi pro respectu ac necessitate loci, ad quem mittendi fuerint, denuō
ab Episcopis examinentur, suæq; sufficientiæ testimoniū inuesturis inferatur.

Iam vbi per Ecclesiasticam personam ex Episcopi delegatione beneficia
tus in possessionem inducitur, Præfectus loci secularis adhibetur (quod vulga-
riter *den Einsatz* vocant) vt Principis loco a sensum temporalis administrationis
sicuti hactenus consuevit, præstet. Ad quam rem ex regimine cuiuscunque
loci permissionis literas (quas *Posses Brieff* dicunt) beneficiati requirent. Præ-
fecto tamen ipsi pro impertita opera vltra taxam statuti Prouincialis recentis ni-
hil profus præstabunt.

Vt autem Clerici vel resignent dignitates & beneficia Ecclesiastica sæcula-
ribus absque præscitu & consensu Ordinarij, alijque ad eandem promoti
ante Ordinarij confirmationem & inuestituram administrationem eorum, su-
scipiant: vel vacanti beneficio aut dignitati magistratus secularis sua quadam
authoritate prouideat, id verò nunquam admitti debet.

Pontificij quoque mensis Ius præscriptum non extendet Serenissimus Dux
ad ea beneficia, in quibus alteri Ius patronatus competit. Et quia de pauciori-
bus forte adhuc disceptari contingit, inibitur vtrinque talis controuersia sopi-
endæ commoda aliqua ratio.

V.

DE PERSONIS ET BONIS CLERICORVM.

Quinto, de personis ac bonis Clericorum: Primum angariarum vsus ita tem-
perabitur, vt in grauius Ecclesiarum dispendium non cedat.

Deinde in contractibus super rebus Ecclesiarum celebrandis, pro eorum le-
galitate vtriusq; superioris consensus requirendus est. Et si sæculares per Bava-
riam de offerentijs, eleemosinis, & alijs rebus ad Ecclesias oblati; per se simpli-
citer disposuerunt, vel Præfecti, Iudices, Prouincialesque sæculares, cum pos-
sessio daretur Clericis, aut annui celebrantur rusticorum conuentus, quos
Eshafft appellamus, sacerdotibus & parochis graues fuerunt huc vsque, id vt
in posterum ne fiat: Et tales conuentus in parochialibus ædibus non amplius
celebrentur, per Sereniss: sedulo curabitur.

Sic etiam in causarum Decimalium cognitione, Ordinarijs ius suū concedi-
tur. Eæ tamen in certis casibus à Iure permissis, ad sæcularem quoq; magistratū
spectant,

Clericorum
absoluedi.Clerici de-
linquentes
quomodo
Ordinarij
sistentiExamen
Curatoris.Possessiones
quomodo
impertien-
da benefi-
cijs.Resignatio-
nes digni-
tatum &
beneficiorum
quatenus
valeant.Ius mensis
Pontificij,
quomodo
intelligen-
dum.Angaria
Clericorum
moderandaLegalitas
contractuum
sup: rebus
ecclesiarum.Dispositio
circa obla-
tiones & e-
leemosinas
Ecclesiarum.Conuentus
rusticorum
annui in æ-
dibus paro-
chialibusno habendi.
Cause deci-
marum à
quibus sint
decidenda.

spectant, puta in ijs decimis, quæ iam effectæ sunt Iuris Laici: ac vbi vel vterq; vel reus tantum Laicus est: jtem in contractibus decimalibus temporariis, scilicet vbi fructus tantum decimarum ad tempus venditi locatiuè sunt, atque etiã in casu soluti, vel non soluti, & in possessoriis vbi nuda facti quæstio est, nihilq; proprietatis admixtum continetur, & similibus casibus, de quibus ad Ius eiusq; interpretes relatio habeatur.

*Sigillatio
super fun-
dis ecclesia-
sticorum,
quibus &
quomodo
competat.*

Quare clæ denique circa sæcularem super bonis Ecclesiasticis sigillationem remedium adhibet nouum Statutum Prouinciale, vt scilicet Prælati & Clerici super fundis suis sigillandi Ius regulariter competat. At vbi Præfecti Ducales, vel alij ab antiquissimo tempore hoc Ius præscripserunt, vt tamen indemnitati Ecclesiarum consuleretur, nec tunc solis sigillare licet, sed fundi Dominus pro configillando semper est requirendus.

VI.

DE TESTAMENTIS CLERICORVM.

Sexto super Testamentis Clericorum transactum est superiori tempore nimirum à CHRISTI Natiuitate M. D. XXXIX. inter Episcopum Ratisponensem Patricium & Ludouicum Bauariæ Ducem, quæ quidem formula cum Reuerendissimo & Illustrissimo Cardinali Tridentino, Legato nuper in Comitibus Augustanis atque ipsi quoque Reuer. Domino Nuncio Apostolico visa sit discreta, & æquitati consona huc quoque accepta est ab omnibus æqualiter obseruanda, eaque sic habet.

*Transactio
Ratispon.
super testa-
mentis Cle-
ricorum
obseruan-
da.
Clerici te-
stati.
Clerici in-
testati.*

Clerici qui legitimo testamento confecto mortem obeant, bona relicta testamentarij siue Ecclesiastici ij sint siue sæculares, describant, ipsum testamentum Vicario Ratisponen. pro confirmatione offerant, illudque deinceps exequantur, nec tamen id alio quam eo loco, vbi Sacerdos vita functus est, bonaq; ista relicta sita sunt: vbi verò quis intestatus decedat, tum vel Vicarij Ratispon. vel Officiarij ducales ad quos primum de obitu perlatum fuerit, bona relicta obsignent etiam absente altera parte: ad quam tamen de eo statim referatur, vt deinceps communi consilio diem statuunt in qua Inuentario simul ab ijs confecto Creditoribus ante omnia satisfiat, cum residuo id agatur, quod Ratispon. Vel Officiarij ducales, ad quos primum de obitu perlatum fuerit, bona relicta obsignent, etiam absente altera parte: ad quam tamen de eo statim referatur, vt deinceps communi consilio, diem statuunt, in qua Inuentario simul ab ijs confecto, creditoribus ante omnia satisfiat, cum residuo id agatur, quod Ratisponen. reformatio iam ante edita, præscribit, sumptusque maiores & grauamina hæreditati minimè imponantur, nec creditores, aut alij molestentur, aut impediantur diutius, hæc ex transactione illa, in reliquis stetur dispositioni Iuris communis, & consuetudini loci.

*Bona legi-
timorum
Clericorum,
ex patrimonio
vel industria
deuentus
privilegia-
ta.*

Et ne quid desit hoc loco, etiã reformationis Ratisponen. caput hic allegatū, quod XXIII. est, addere libuit, quod ita habet: Inhibemus insuper ne in posterum Episcopi Clericis legitimis, ab intestato decedentibus, in patrimonialibus bonis seu industria propria acquisitis, succedere possint ac debeant.

VII.

DE CAUSIS MATRIMONIALIBVS.

*Iudicium cir-
ca matrimo-
nia &
penitenti-
arum ad
ordinarios
spectat
Pecunia
penitentibus
allocanda.*

VLtimo Causæ matrimoniales æquæ ac alia liquidò consistoriales foro Ecclesiastico liberè committuntur, sic etiam penitentiarum in iungendarum iudicium ordinarij, eorumque deputatis in populo Catholico liberum semper erit: Si tamen delicti qualitas, & personæ conditio satisfactionem pecuniariam imponendam suaserint, curabunt ij, vt ea pecunia ad pios vsus intra Bauariæ fines collocetur.

Atque

Atque hæc sunt de quibus inter Reuerendissimos Dominos Coadiutorem Salisburgen. Metropolitanum, aliosque istius prouinciæ Episcopos, ac Serenissimum Bauariæ Ducem Guilielmum, amicabiliter & placidè conuentum est, in ijs, quæ Ecclesiasticæ Iurisdictionis esse censebantur. In quæ quidem concordata eatenus consentit pietissimus Princeps, vt tamen in casibus non expressè specificatis, sibi Ius suum referuet, ac, quod iam testatissimum esse vult, etiam in expressis casibus eouisque conuentis stabitur, dum Reuerendissimi Domini Ordinarij, quod liberaliter pièque pollicentur, & sua Serenitas planè confidit, ita rem per se vel suos administrabunt, vt Catholicæ Religionis profectus, ac circa Clerum Ecclesiasticæ disciplinæ neruus conseruari possit: si quid secus ipsi, aut remissius egerint, vel etiam aliquas præactarum conventionum iam supra memorato instituto, ac proposito fini minime deseruire, ostenderit sequens vsus certissimus legum & consiliorum explorator, Princeps tunc pro sua pietate, & publicæ salutis cura, de oportunis & efficacibus remedijs vigilantissimè curabit semper.

Atque hæc quoque ea ratione Reuerendissimi Domini Ordinarij admittunt, vt in casibus tamen hic non expressis, vel declaratis, atque in ijs in quibus aliqui ex Dominis Ordinarijs peculiare habent cum Serenissimis Bauariæ Ducibus transactiones, Ius suum sibi conseruant, & dato quod absit casu, quo Ordinarij, etiam admoniti, officio suo minus fecerint satis, tunc hæc Iuris communis, & sacrorum Canonum dispositioni relinquuntur. Quibus tamen protestationibus vtrimque factis non obstantibus, ijsque quo de Iure valere possunt modo, vel non, in suo vigore relicti, in supra specificatis negotium hoc in præsentiarum amicabiliter compositum sit & maneat.

Acta sunt hæc Monachij & concordata penitus, quinto die Septembris, Anno Christi Saluatoris nati, M. D. LXXXIII. Præsentibus Reuerendissimis in Christo, Reuerendis, Generosis, Nobilibus, Doctis, & Clarissimis viris sequentibus.

Primum Metropolitanæ Ecclesiæ Salisburgen. nomine, cum ipso Reuerendissimo D. Coadiutore sæpedito, D. Sigismundus Fridericus Fuggerus, Baro in Kirchberg & Weissenhorn, Decanus. P. Sebastianus Cathaneus Domincanus, Theologus, & D. Balthasar Hofinger I. V. D. Consiliarius.

Ex Frisingen. Ecclesia. D. Bartholomæus Schollius, S. Theologiæ. L. Episcopus Darien. Suffraganeus, &c. D. Ludouicus Schrenckius I. V. D. Canonicus, Vicarius, & Officialis, ac S. Andreæ Frisingæ Præpositus.

Pro Ratisponen. Ecclesia D. Sbinco Bercka Baro de Duba & Leippa, &c. Administrator Episcopatus Ratisponen. Præpositus Vuilsegraden, & Oettingen. Protonotarius Apostolicus & S. D. N. Cubicularius. D. Ioannes Baptista Pihelmair S. Theologiæ D. Episcopus Almiren: Suffraganeus.

Cum Parauien. Ecclesiæ mandatis, Hector Wegman S. Theologiæ L. Episcopus Symbalien. Suffraganeus & Officialis, Præpositus Ilcen. D. Antonius Fabricius, S. Theologiæ D. Decanus. D. Wolfgangus Mollus I. V. D. Consiliarius. D. Casparus Heldius, congregationis Notarius.

Chiemen: quoque Episcopi vice, supradicti D. Fuggerus, Decanus, & P. Cattaneus.

Ex parte vero Serenissimi Ducis Bauariæ, D. Georgius Lautherius, S. Theologiæ D. Præpositus Monachien: & Canonicus Parauien. D. Christophorus Elsenhaimer in Hamperg I. V. D. Supremus Bauariæ Cancellarius, Præfectus in Traunstein. D. Sebastianus Francius S. Theologiæ L. Decanus Monachien: & Canonicus Frisingensis.

D. Antonius Welserus, Canonicus Monachien: D. Ioannes Chrysoftomus Kraisser. I. V. D. Cancellarius Burckhusien: D. Casparus Lagus in Erlhouen. I. V. D. & Professor Ingölstadij. D. Theodorus Peiffer in Magersdorff. I. V. D. Et Erasmus Vendius, omnes Consiliarij Ducales.

Et in horum omnium perpetuam memoriam istorum concordatorum pro singulis partibus singuli scripti sunt libelli, quibus Reuerendissimus Dominus Coadiutor & Præpositus Salisburgen. ac Serenissimus Dux Guilielmus, ad propriæ manus subscriptionem sigilla quoque sua secreta appendi curarunt, atque ipse Reuerendissimus D. Nuncius Apostolicus manum sigillumque suum addidit. Quod foelix faustumque accidat & Religioni & Reipub. Bauaricæ. Amen

XX. Anno Domini 1580. mense Aprili Wilhelmus à Trautmansdorff Iudicis sententia Decanatu, Canonicatu, & omnibus Ecclesiasticis beneficijs priuatus, ab ordinumque sacrorum executione suspensus, ad perpetuos carceres damnatus est. In eius locum, libera Capituli electione 24. Aprilis præsertim D. Feliciano Episcopo Scalensi. Nunc. Apostolico instituta & habitata, consentientibus votis Dn. Sigismundus Fridericus Fuggerus fuit suffectus.

62. GEORGIUS KIENBURG, Ioan. Jacobi Khuen Archiepiscopi Coadiutor ac successor legitimus electus, eo IV. Non. Maij An. 1586. mortuo. Archiepiscopale fastidium contempsit. Vir ultra natalium splendorem, pietate in Deum, religionis Catholicæ seruire, prudentiâ rerum gerendarum dexterritate, subditorum charitate, humilitate & vitæ sanctimonia nulli secundus. Sed nescio quo fito Salisburgen. Ecclesiæ non bene fauente decem mensibus regimini sui nondum expleto, ad caelestia regna euocatur.

63. WOLFGANGVS THEODORICVS, ex nobili familia de RATTENAVV natus, eligitur Archiepiscopus An. 1587. die undecima Martij: excelsi animi vir: in quem fortuna omnia contulisse visa est; si modo concessis moderatè uti nouisset. Præposituram Berchtesgaden. à prima eiusdem fundatione, quæ ad spiritualia Summo Pont. sediq. Apostolica subiectam; in temporalibus verò immediatum Sacr. Rom. Imperij statum, sua iurisdictionis efficere conatus, per sententiam causâ cecidit: qua de re alibi fusiùs dicendum erit.

Anno 1598. die XI. mensis Decembr. inter horam noctis duodecimam & primam, subito exortus fuit ignis in Oratorio Archiepiscopi in Ecclesia Cathedrali per incuriam ministrorum cubiculariorum; quo praualescente, tectum plumbeum, quinque turres, omnesque campana. nec non nauius templi Ecclesiæ perierunt. Et nisi ciues alijque incolæ omni curâ & industria ad laborassent, actum quoque fuisset de aula Archiepiscopali, ac domibus Præpositi, Decani atque Capitulari. nec verò tota ciuitas tanti periculi immunis extitisset.

Idem hic Archiepiscopus non attendit decisione Summi Pontificis, subsequenti annis ausus fuit Ecclesiam Berchtesgaden contra ius suum, nec non in graue præiudiciam tam sacri Imperij, quam Serenissimi & Reuerendissimi Administratoris istius Ecclesiæ, modernè Electoris Colonien. &c. hostili manu aggredi: adeoque ipsum Sereniss. Vtr. Bauariæ Ducem Maximilianum, secus quam Sacri Imp. Constitutiones sanciant violenter appetere: insuper etiam Capitulum Cathedrali in plurimis offendere & grauare. Quibus de causis sanè urgentissimis, & ad instantiam dicti Cathedralis Capituli, simul etiam tam Ser. fratr. suiq. juris, ac subditorum suorum defendendi; quam Salisburgen. Ecclesiæ, à sua Ser. laudatissimis maioribus Baioaria Ducibus iam olim fundatæ, amplificatæ, plurimisque insignibus beneficijs cumulata, deinceps facta tectæ & conseruanda gratia arma legitima (præmonitis de re gerenda Summo Pont. & Imp. Rudolpho II. & quia negocium moram haud pateretur, relatione expeditionis subsequente ad Sacr. Imp. Electores tunc temporis Norimbergæ congregatos facta) nemine penitus improbane mouit: oppidum & arcem Dietmaning prima obsidionis die per deditiõnem cepit: alius ultra se offerentibus, & Capitulo annuente Salisburgum perrexit. Archiepiscopus autem cognito Ser. aduentu corraso insigni Ecclesiæ thesauro cum familia sua fugatus celerem iniit: ex qua retrahitur, faciente Capitulo, Sum-

quoque Pontifice, eiusque Legato ad hanc causam cognoscendam, & turbam sedandam specialiter deputato, ex urbe in has provincias misso, annuente, ac resignationem Archiepiscopi Capitulo Cathedrali ultro oblatum, ratam habente, in summa arce ciuitatis Salisburgae custodia mancipatur. In qua custodia per annos quinq;, menses duos & aliquot dies detentus, & tamquã Princeps liberaliter habitus vixit: ac tandem Anno 1617 die 16. mensis Ianuarij pie in Domino obdormiuit. Rexit Archiepiscopatum An. 24. mens. 7. dies 26. Epitaphium ipse sibi multis ante, quam fato concederet annis in Sacello S. Gabrielis Archangeli apud S. Sebastianum à se constructo, (in cuius Sacelli medio sub mausoleo marmore sepultus requiescit) in tabula aerea de aurata, fecerat: quod ibidem visitur legitur, tale.

WOLFGANGVS THEODORICVS RAITTENAIVS SALISBURGENSIVM ARCHIEPISCOPIVS ET PRINCEPS SACELLIQVE HVIVS ET COEMITERII FVNDATOR: PLEBEM SVAM DVV VIVERET, ENIXE FOVENS AMANSQVE, INTER EANDEM PARITER IN HAC ÆDICVLA MORTVVS, SEPELLIRI DEO SIC PERMITTENTE PLACVIT: IDEOQVE ET EOS, PENES QVOS POST IPSIVS ORITVM SVPREMA RERV M HVIVS PROVINCIÆ ERIT, VIVVS HOC EPITAPHIO, ET IN DOMINO ROGAT, VTI DEFVNCTI CADAVER NE EXENTERENT, NEVE VLTRA VIGINTI QVATVOR HORAS SPECTANDVM PVBLICE PROPONANT: SED STATIM CONDITIONIBVS HISCE SEPVLTVRÆ MANDENT. NIMIRVM NON ALIIS QVAM QVOTIDIANIS VIVENTIS VESTIBVS INDVNTO: FAMVLV A CVEICVLO OBSCVRIORIS SORTIS, QVOD VIVVM CVRABANT CORPVS, TERRÆ INFERVNTO: FERETRV M VNIVS SIGNVM CRVCIS, CVM QVATVOR TANTVM CEREIS PRÆCEDVNTO: ILLVD IPSVM SEX OMNINO RELIGIOSI ORDINIS D. FRANGISCI DE OBSERVANTIA NEC ALII COMITANTOR: IDQVE NON INTERDIV SED NOCTV, ABSQVE CAMPANARVM PVLSV, EXCEPTA EA, QVÆ PROPE SACELLVM DEFVNCTI APVD S. SEBASTIANVM EST, COMITANTOR. NEMO VESTEM LVGBREM FVNERIS HVIVS CAUSA SVMITO: SED POTIVS D. O. M. PRO DEFVNCTI ANIMA PECCATISQ; EXORANTO ET DEPRECANTOR, SINGVLA HÆC ITA INTEGRA OBILLÆSAQVE SVNTO, ET A POSTERIS CVSTODIVNTOR ATQVE CONSERVANTOR: SICVT D. O. M. ET IPSI POST FATA SIBI PROPITIVM ORANT EXOPTANTQVE.

Post resignationem Archiepiscopi Wolfgangi Theodorici, de quã supra dictum, Ca. 64. pitulum Cathedrale de suo gremio libera electione surrogavit Illustrissimum & Reuerendissimum Dn. Marcum Sitticum ab Altaemes & c. cuius in prædecessoris funere pro dignitatis tanti Antistitis & Imperij Principis Ecclesiastici ordinis, curando, licet is circa quadam seculi disposuerat, insignis pietas & obseruantia apparuit. Ipse vero diem clausit extremum 9 die Octobris intra secundam & tertiam horam matutinam; hoc ipso anno 1619.

PARIS Comes à Lodron & c. eligitur Archiepiscopus Salisburgen. die 13. mensis Nouemb. An. 1619. Faue Numen optima exspectationis Principi optimo; & quod pij omnes ex animo vouent, pro solita pietate tua perfice. 65.

MICHAEL Baro de Wolckenstein & Rodeneck, Decanus Brixinensis 77. & Canonicus Salisburgen. Præpositus eligitur 23. Iulij Anno 1586. obiit Anno 1604. mense Iun. sepultus apud S. Petrum in Capella S. Sebastiani Salisb.

BALTHASAR à Raunach Canonicus Salisburgen. & Senior successit 33. An. 1604. mens. Iulio. Ob. vlt. Decembr. an. 1605. sepultus in Ecclesia parochiali, in Capella Textorum.

ANTONIVS Comes à Lodron, Dominus Castellani, Senior, Salisburgen. & Passauieni. Canonicus, sufficitur Antecessori suo in mense Februar. An. 1605, ob. 15. Decembr. an. 1615. sepultus ad S. Petrum in Sacello S. Crucis; quam sepulturam viuus adhuc sibi parauerat.

PARIS Comes à Lodron Dn. de Castelnoro Canonicus Salisb. Tridentinus & Ratispon. præficitur in Præpositum & Archipresbyterum Salisburgen. 30. 35. Ianuarij an. 1616. Viuat ad multos annos vir magnæ & præclarissimæ spei,

an einer Stelle, die sich in der Mitte des Buches befindet, steht ein
 kleiner Aufsatz, der sich mit dem Titel "De rebus in rebus" be-
 zieht. Dieser Aufsatz ist in drei Abschnitte unterteilt, die sich mit
 den Themen "De rebus in rebus", "De rebus in rebus" und "De rebus
 in rebus" befassen. In jedem Abschnitt werden verschiedene Fälle und
 Beispiele diskutiert, die die rechtliche Natur der Sache verdeutlichen.
 Der erste Abschnitt behandelt die Fälle, in denen die Sache selbst
 der Gegenstand der Forderung ist, während der zweite Abschnitt die
 Fälle behandelt, in denen die Sache nur ein Mittel zum Zweck ist.
 Der dritte Abschnitt schließlich behandelt die Fälle, in denen die Sache
 ein Nebenobjekt der Forderung ist. In jedem Abschnitt werden die
 rechtlichen Konsequenzen der verschiedenen Fälle diskutiert, und es
 werden Beispiele für die Anwendung der Rechtsgrundsätze gegeben.
 Der Aufsatz ist in lateinischer Sprache verfasst und ist ein
 hervorragendes Beispiel für die juristische Methode der damaligen Zeit.
 Er enthält viele Beispiele und Fälle, die die rechtliche Natur der Sache
 verdeutlichen. Die Beispiele sind in drei Abschnitte unterteilt, die sich
 mit den Themen "De rebus in rebus", "De rebus in rebus" und "De rebus
 in rebus" befassen. In jedem Abschnitt werden verschiedene Fälle und
 Beispiele diskutiert, die die rechtliche Natur der Sache verdeutlichen.
 Der erste Abschnitt behandelt die Fälle, in denen die Sache selbst
 der Gegenstand der Forderung ist, während der zweite Abschnitt die
 Fälle behandelt, in denen die Sache nur ein Mittel zum Zweck ist.
 Der dritte Abschnitt schließlich behandelt die Fälle, in denen die Sache
 ein Nebenobjekt der Forderung ist. In jedem Abschnitt werden die
 rechtlichen Konsequenzen der verschiedenen Fälle diskutiert, und es
 werden Beispiele für die Anwendung der Rechtsgrundsätze gegeben.
 Der Aufsatz ist in lateinischer Sprache verfasst und ist ein
 hervorragendes Beispiel für die juristische Methode der damaligen Zeit.
 Er enthält viele Beispiele und Fälle, die die rechtliche Natur der Sache
 verdeutlichen.